

„РАДИНИ ВЪЛНЕНИЯ“ (из „Под игото“), Иван Вазов

1. Из „Радини вълнения“

Стефчов остави книгата на масата, потърка се между веждата и ухото, като да разбуди ума си, и зададе високо един въпрос. Девоичето мълчеше. Тоя студен, неприветлив поглед проникваше като мраз в детската му душа. То се смути и нито помнеше какъв бе въпросът. То погледна жално Рада, като че просеше помощ. Стефчов му повтори въпроса. Пак мълчеше.

– Да си иде – каза той сухо на учителката, – извикайте друга.

Излезе друго момиче. Зададе му се въпрос. То чу, но го не разбра и остана безмълвно. Безмълвна беше и цялата публика, която взе да изпитва мъчително чувство. Девоичето стоеше като заковано, но очичките му се наляха със сълзи страдалчески, които не смееха да се проронят. То се насили пак да отговори нещо, заекна се мъчително и замлъкна. Стефчов погледна ледено Рада и избъбра:

– Доста небрежно е преподавано. Повикайте друга ученичка...

...Из публиката излезе Бойчо Огнянов, който досега стоеше потулен, и като се обърна към Стефчова, каза твърдо:

– Господине, нямам чест да ви зная, но извинете. Вашите въпроси, неясни и отвлечени, биха затруднили и ученици от V клас. Пожалеете тия неопитни деца.

Па като се обърна към Рада, попита:

– Госпожице, позволявате ли?

И както беше прав, попроси да извикат едно от питаните вече девоичета.

Общо облекчение се почувствува. Съчувствен и одобрителен шум посрещна постъпката на Огнянова. В миг той прикова всички погледи, спечели всички симпатии... Благородното му лице, обляно със страдалческа бледност и осветлено от един мъжествен и енергически поглед, подкупваше непобедимо сърцата. Лицата на зрителите се изясниха, гърдите свободно си въздъгнаха. Всеки виждаше, че Огнянов владее положението. И беше доволен.

Огнянов попита момичето протичко същото нещо, което го пита и Стефчов. То отговори сега. Майките въздъгнаха и пратиха благодарни погледи на чужденеца. Името му, ново и странно, обикаляше по всичките уста и се запечатваше в сърцата.

Повикаха другото девоиче. И то отговори удовлетворително, според възрастта си.

Тогава всички тия деца, изпоплашени до подивяване оде, устремиха приятелски погледи към Огнянова. Духът се подигна на всички; те се запрепираха коя да излезе по-напред да се разговаря с добрия тоз човек, когото вече обичаха...

Иван Вазов, из „Радини вълнения“ („Под игото“)

2. Професор Снейп се прави на лош

На тържеството по повод началото на срока Хари беше останал с впечатлението, че професор Снейп не го одобрява. Когато свърши първият урок по отвари, той знаеше, че е сгрешил. Снейп не само че не одобряваше Хари – той го мразеше...

...Снейп завърши проверката на имената и вдигна глава да погледне класа. Очите му бяха черни като на Хагрид, но в тях нямаше и следа от сърдечността на великана. Те бяха студени и празни и напомняха тъмни тунели.

– Вие сте тук, за да учите ценната наука и точното изкуство за приготвяне на отвари – подхвана той. Говореше почти шепнешком, но те улавяха всяка негова дума... – Тъй като тук няма кой знае колко глупашко размахване на магически пръчки, мнозина от вас едва ли ще повярват, че това е магия. Не очаквам наистина да разберете красотата на тихо къкрещия котел с блестящите му изпарения, изтънчената сила на течности, които плъзват през човешките вени и омайват душата, запленяват чувствата... Аз мога да ви науча как да бутилирате слава, да сварите величие, дори да запустите в шише смъртта... ако не сте такава банда дървници, каквито обикновено трябва да обучавам.

Тази кратка реч беше последвана от още мълчание. Хари и Рон размениха погледи с вдигнати вежди. Хърмаяни Грейнджър седеше на ръба на стола си и изглеждаше изпълнена с непреодолимо желание да почне да доказва, че не е дървник.

– Потър! – каза Снейп внезапно. – Какво ще получи, ако добавя стрит на прах корен от асфодел в инфузия от пелин?

Стрит на прах корен от какво в инфузия от какво? Хари хвърли поглед към Рон, който изглеждаше точно толкова озадачен като него, но ръката на Хърмаяни вече се бе стрелнала нависоко.

– Не зная, сър – каза Хари.

Устните на Снейп се накъдриха в презрителна усмивка.

*Дж. К. Роулинг, из „Хари Потър и философският камък“
(превод Теодора Джебарева)*

3. Мис Темпъл, директорката на девическото училище за сираци

Когато изпихме чая и изядохме храната, мис Темпъл отново ни повика при себе си край огъня; застанахме от двете ѝ страни и тя започна разговор с Хелин...

Във вида на мис Темпъл имаше винаги нещо лъчезарно, в държането ѝ – нещо изискано, в езика ѝ – фина съдържаност, благодарение на които тя никога не се палеше, не се вълнуваше и не проявяваше нетърпение; това усилваше удоволствието на онези, които я гледаха и слушаха, и им вдъхваше благоговение; същото нещо почувствах сега и аз, а Хелин Бърнз просто ме удиви...

Те говореха за неща, които никога не бях чувала: за народи и минали времена,

за далечни страни, за тайни на природата – разкрити и предполагаеми; говореха за книги – колко много бяха чели! Какви огромни знания притежаваха! При това, изглежда, много добре познаваха френската история и френската литература; но учудването ми достигна най-високата си точка, когато мис Темпъл попита Хелин дали понякога намира възможност да си припомни латинския, който ѝ е преподавал баща ѝ, и като взе една книга от полицата, помоли я да ѝ прочете и направи разбор на една страница от Вергилий. Хелин се съгласи и моето възхищение растеше с всеки звучен стих. Още несвършила, звънецът за лягане удари; не можехме да се бавим повече; мис Темпъл ни прегърна, притегли ни към гърдите си и каза:

– Бог да ви благослови, деца мои!

*Шарлот Бронте, из „Джейн Еър“
(превод Христо Кънев)*

1. В изречението от „Джейн Еър“ „Във вида на мис Темпъл имаше винаги нещо лъчезарно, в държането ѝ – нещо изискано, в езика ѝ – фина сдържаност...“ забелязваме моменти на:

- А) портретна характеристика
- Б) характеристика чрез действия и постъпки
- В) речева характеристика
- Г) и трите

2. По какво си приличат Кирияк Стефчов от „Радини вълнения“, който е лош учител, и професор Снейп от „Хари Потър“, който играе ролята на лош учител?

- А) по това, че и двамата преподават един и същи предмет
- Б) по това, че и двамата изпитват върху материал, който още не са преподавали
- В) по студения поглед и презрителното отношение към учениците
- Г) нито едно от посочените

3. В кой от епизодите в трите откъса задълбоченият разговор на учител с ученици НЕ е във формата на изпит?

- А) в епизода с Кирияк Стефчов и учениците от „Радини вълнения“
- Б) в епизода с Бойчо Огнянов и учениците от „Радини вълнения“
- В) в епизода с професор Снейп и учениците от „Хари Потър и философският камък“
- Г) в епизода с мис Темпъл и учениците ѝ край камината

4. В кое от следните изречения има думи, употребени в преносно значение?

- А) „Снейп завърши проверката на имената и вдигна глава да погледне класа.“
- Б) „Още несвършила, звънецът за лягане удари; не можехме да се бавим повече...“
- В) „Огнянов попита момичето протичко същото нещо, което го пита и Стефчов...“
- Г) в нито едно от посочените

5. В кой от трите откъса повествователят говори в първо лице и е един от героите в сюжета?

- А) в откъса от „Радини вълнения“ на Иван Вазов

„РАДИНИ ВЪЛНЕНИЯ“ (ИЗ „ПОД ИГОТО“, ИВАН ВАЗОВ):
1. – Г; 2. – В; 3. – Г; 4. – Г; 5. – В; 6. – Б; 7. – В; 8. – А.